

VROM-Inspectie
Regio Noord-West
Directiebureau

Kennemerplein 6-8
Postbus 1006
2001 BA Haarlem

Telefoon 023 - 51 50 700
www.vrom.nl

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Schriftelijke beantwoording Kamervragen over de besmetting van het drinkwater
in Noord-Holland**

Datum

Kenmerk

VI/NW/2007055733/MK

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de antwoorden op vragen over de besmetting van het drinkwater met de E-colibacterie in Noord-Holland. Het betreft de volgende vragen:

- Nr. 2060715480, ingezonden op 23 mei 2007, door de leden Agema en Madlener (PVV);
- Nr. 2060715490, ingezonden op 23 mei 2007, door het lid Neppéus (VVD);
- Nr. 2060715750, ingezonden op 23 mei 2007, door de leden Jansen en Van Raak (SP).

2060715480

Antwoorden van de minister van VROM op vragen van de leden Agema en Madlener (PVV) aan de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de besmetting van het drinkwater met de E-colibacterie in Noord-Holland. (Ingezonden 23 mei 2007)

Vraag 1

Bent u bekend met de berichtgeving¹ dat de besmetting van het drinkwater met de E-colibacterie in de Noord-Hollandse gemeente Hoofddorp zich heeft uitgebreid naar Aalsmeer, Bennebroek, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Haarlemmerliede, Spaarnwoude, Uithoorn en Zandvoort, dat besmetting met de E-colibacterie vooral gevaarlijk is voor kleine kinderen en ouderen, dat het onder meer ernstige diarree, darmbloedingen, maagkrampen, onderkoeling en nierproblemen veroorzaakt en dat de bacterie dodelijke gevolgen kan hebben?

Antwoord

Ja, ik ben bekend met de besmetting van het drinkwater met de E-colibacterie. De meest voorkomende E-colibacteriën zijn op zichzelf relatief onschuldig, zo ook deze. Er zijn echter soorten die de door u geschetste gezondheidsproblemen kunnen veroorzaken.

De E-colibacterie is, indien deze aangetoond wordt, een indicator voor het mogelijk voorkomen van een aantal andere ziekte veroorzakende organismen in het drinkwater. Dat laatste is dan ook de reden dat er een kookadvies wordt afgegeven bij het aantonen van E-coli.

Overigens is uit preventieve overwegingen ervoor gekozen het waarschuwingsgebied gelijk te laten zijn aan het distributiegebied van het pompstation.

Vraag 2

Hoe heeft deze besmetting plaats kunnen vinden?

Antwoord

De meest waarschijnlijke oorzaak is een (kleine) lekkage van het dak waardoor E-coli bij het drinkwater kon komen. Het onderzoek naar de precieze oorzaak van de besmetting loopt nog bij de uit bedrijf genomen reinwaterkelder in Hoofddorp.

Vraag 3

Zijn er mensen ziek geworden? Zo ja, hoeveel? Hoe is de opvang van betrokkenen geregeld?

Antwoord

Bij een aantal huisartsen in de regio zijn wel meer klachten gemeld over maag- en darmproblemen. Een relatie met de E-colibacterie uit het drinkwater is hierbij zeer onwaarschijnlijk. Achteraf bleek de aangetroffen E-coli niet ziekmakend te zijn en heeft het RIVM geen andere ziekteverwekkers aangetroffen in monsters van het water.

Vraag 4

Kan de besmetting zich nog verder verspreiden? Zo ja, hoe kan dit worden voorkomen?

Antwoord

De besmetting kan zich niet verder verspreiden daar de bron (de besmette reinwaterkelder te Hoofddorp) uit bedrijf is genomen.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de Noord-Hollandse bevolking hierover tot dusverre te laat en onvoldoende is geïnformeerd? Zo ja, hoe gaat u de informatieverstrekking verbeteren? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Na het constateren van de E-colibacterie in het drinkwater is onmiddellijk actie ondernomen om de bevolking via het Regionale Crisis Coördinatie Centrum Kennemerland (RCC), met gebruikmaking van regionale media, van het kookadvies op de hoogte te brengen. Dat tussen het moment van constatering van de besmetting en het op de hoogte brengen van de bevolking enige uren zitten, is niet altijd te voorkomen. In voorkomende gevallen zal naar verkorting van deze tijdsduur gestreefd worden.

Vraag 6

Hoe kan besmetting van het drinkwater met de E-colibacterie in de toekomst worden voorkomen?

Antwoord

Een besmetting met E-colibacteriën is ondanks het feit dat er alles aan gedaan wordt om dit te voorkomen, nooit voor de volle 100 procent uit te sluiten.

¹Bacterie in drinkwater Hoofddorp', www.rtvnh.nl, 14 mei 2007

"Besmetting drinkwater omvangrijker", Novum/ANP, 15 mei 2007.

2060715490

Antwoorden van de minister van VROM op vragen van het lid Neppéus (VVD) aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de besmetting van het drinkwater in Noord-Holland. (Ingezonden 23 mei 2007)

Vraag 1

Heeft PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland u over de besmetting van het drinkwater in Noord-Holland met de E-colibacterie geïnformeerd?¹

Antwoord

Ja. PWN Waterleidingbedrijf heeft de VROM-Inspectie, meteen na de constatering, de besmetting (normoverschrijdingen) gemeld (15 mei 2007, 14.00 uur).

Vraag 2

Hoe vaak hebben het afgelopen jaar in Nederland besmettingen met de genoemde E-colibacterie of met vergelijkbare bacteriën plaatsgevonden?

Antwoord

Jaarlijks worden in Nederland circa 25 E-colibesmettingen geconstateerd. Veelal zijn deze gerelateerd aan werkzaamheden aan het distributienet (herstel en vervanging van leidingwerk). Hier wordt vrijwel altijd een kookadvies bij gegeven. Vaak wordt dit kookadvies preventief gegeven. Het gaat hierbij veelal om kleine aantallen aansluitingen (enkele tientallen woningen).

Vraag 3

Hoe vaak heeft de VROM-Inspectie het afgelopen jaar toezicht gehouden op de waterleidingbedrijven en hoeveel monsters zijn daarbij genomen?

Antwoord

De VROM-Inspectie heeft in het afgelopen jaar circa 60 keer toezicht gehouden bij de waterleidingbedrijven. Veelal worden daarbij deelaspecten van de drinkwatervoorziening gecontroleerd, variërend van het laten uitvoeren van meetprogramma's om de drinkwaterkwaliteit te monitoren door de waterleidingbedrijven tot het inspecteren van pompstations.

De VROM-Inspectie neemt geen monsters. Monsters worden bij de toezichtprojecten van de VROM-Inspectie genomen door het RIVM. Het gaat hierbij jaarlijks om honderden monsters voor microbiologische en chemische analyses.

De waterleidingmaatschappijen nemen zelf per jaar bij het reguliere meetprogramma ca. 844.000 monsters welke in onafhankelijke laboratoria worden geanalyseerd. Het jaarlijkse rapport aan de Tweede Kamer over de drinkwaterkwaliteit in Nederland is op deze meetresultaten gebaseerd.

Toelichting: deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van de leden Agema en Madlener (beiden PVV), ingezonden 23 mei 2007 (vraagnummer 2060715480).

¹De Telegraaf, 13 mei 2007

2060715750

Antwoorden van de minister van VROM op vragen van de leden Jansen en Van Raak (SP) aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de communicatie bij de besmetting van drinkwater in de omgeving van Haarlem. (Ingezonden 23 mei 2007)

Vraag 1

Heeft u kennis genomen van de artikelen "Geblunder bij watercrisis"¹ en "Arts en ziekenhuis slecht geïnformeerd?"²

Antwoord

Ja

Vraag 2

Bestaat er een communicatiemodel voor de verschillende GRIP-niveaus?³

Antwoord

Voor de verschillende GRIP-niveaus bestaat niet een strak voorgeschreven communicatiemodel. Afhankelijk van de situatie worden de mogelijkheden voor communicatie (media, geluidswagen, sirene, gsm-melding) door RCC's ingezet. Welke middelen hierbij ingezet worden is niet afhankelijk van de verschillende opschalingniveaus maar van de aard van de crisis.

Vraag 3

Zijn tijdens dit incident de juiste en voldoende communicatiemiddelen gebruikt? Zo ja, hoe is dit te rijmen met de brede kritiek onder grote delen van de bevolking en professionals (artsen, ziekenhuis) dat men te laat en onvolledig geïnformeerd is?

Antwoord

Bij de keuze van de communicatiemiddelen wordt een afweging gemaakt tussen de gewenste informatiesnelheid, de ernst van de situatie en de verwachte indirecte gevolgen van deze waarschuwing. De verantwoordelijke bestuurders hebben gekozen voor een waarschuwing via radio en TV, zonder het toepassen van geluidswagens. Uiteraard leidt deze keuze tot kritiek vanuit een deel van de bevolking die deze nieuwsvoorziening gemist heeft. Deze keuze is verdedigbaar omdat het hier om een preventieve maatregel gaat.

Parallel daaraan zijn de ziekenhuizen en zorginstellingen telefonisch geïnformeerd over het kookadvies en de aard van de besmetting.

Vraag 4

Onderschrijft u het standpunt van de burgemeester van de gemeente Haarlem, dat het gebruik van geluidswagens en sirenes een paniecreactie zou veroorzaken en "het middel daardoor erger zou zijn dan de kwaal"?⁴

Antwoord

Ja.

Vraag 5

Op grond van welke informatie deed een woordvoester van het crisisteam de uitspraak⁵ dat de geconstateerde besmetting in Hoofddorp op vrijdag 11 mei jl. geheel los staat van de huidige "grote" besmetting in de gehele regio Haarlem?

Antwoord

Door de woordvoester van het crisisteam is aangegeven dat er “geen duidelijk aantoonbaar verband tussen de beide besmettingen” bestond. Op grond van de op dat moment aanwezige informatie over het voorkomen van E-coli in het distributiegebied van het pompstation Hoofddorp was dat een terechte conclusie.

In het artikel waar u de vraag op baseert is dat verkort weergegeven als “geen verband tussen beide besmettingen”.

De uitspraak van de woordvoester was juist, gelet op de mogelijke samenhang van beide besmettingen. De tekst in het artikel kent deze nuancering niet.

Vraag 6

Ziet u in dit incident aanleiding om actie te ondernemen om de communicatie van lagere overheden bij incidenten te verbeteren?

Antwoord

De bevoegde autoriteiten hebben een afweging gemaakt van de te gebruiken communicatiemiddelen. Deze afweging kan per geval anders uitvallen. Op basis van de mij ter beschikking gestelde informatie kan ik de gevolgde aanpak billijken.

Toelichting: deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van de leden Agema en Madlener (PVV), ingezonden 23 mei 2007 (vraagnummer 2060715480) en van het lid Neppéus (VVD), ingezonden 23 mei 2007 (vraagnummer 2060715490).

¹ De Pers, 18 mei 2007

² Haarlems Dagblad, 17 mei 2007

³ GRIP: Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure

⁴ www.crisis.nl, onderdeel “genomen maatregelen” en www.haarlem.nl

⁵ zie noot 1

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer